

En forskare vid ett statligt universitet har avskedats sedan universitetet beslutat att forskaren gjort sig skyldig till oredlighet i forskning. Arbetsdomstolen har funnit att universitetets beslut inte i sig är laga grund för avskedandet eller saklig grund för uppsägning, och att det inte heller innebär att forskaren faktiskt gjort sig skyldig till oredlighet i forskning. Arbetsdomstolen har i stället självständigt prövat om forskaren gjort sig skyldig till oredlighet i forskning på det sätt staten påstått. Arbetsdomstolen har vid denna prövning kommit fram till att staten inte har visat att forskaren gjort sig skyldig till påstådd oredlighet i forskning.

ARBETSDOMSTOLENDOM
2020-04-22
StockholmDom nr 22/20
Mål nr A 47/19**KÄRANDE**

Saco-S genom Sveriges universitetslärare och forskare, Ferkens gränd 4,
111 82 Stockholm
Ombud: förbundsjuristen Annika Wahlström, samma adress

SVARANDE

Staten genom Lunds universitet, Box 188, 221 00 Lund
Ombud: arbetsrättsjuristerna Carl Durling och Cecilia Bergman,
Arbetsgivarverket, Box 3267, 103 65 Stockholm

SAKEN

ogiltigförklaring av avskedande m.m.

Bakgrund

Mellan staten och Saco-S gäller kollektivavtal. L.T., som är medlem i Sveriges universitetslärare och forskare, har varit anställd hos Lunds universitet. Sveriges universitetslärare och forskare är medlem i Saco-S.

L.T. anställes den 1 juli 2016 som biträdande forskare inom oftalmologi (läran om ögat och dess sjukdomar) vid Institutionen för kliniska vetenskaper hos Medicinska fakulteten vid Lunds universitet.

L.T. arbetade huvudsakligen med olika forskningsprojekt. I ett av dessa undersöktes överlevnaden av en viss celltyp i näthinnan hos möss med Alzheimers-mutationer som fått springa respektive sitta stilla (musstudien). I ett annat forskningsprojekt undersöktes tjockleken på ett visst cellager i gris-näthinnor efter att dessa behandlats med en s.k. molekylhämmare (grisstudien).

Den 4 augusti 2017 anmäldes L.T. till Lunds universitet för oredlighet i forskning av en doktorand, O.M., som hon var biträdande handledare för.

Enligt 1 kap. 16 § högskoleförordningen (1993:100) i den lydelse som gällde närmast före den 1 januari 2019 gällde följande. En högskola, som genom

anmälan eller på något annat sätt får kännedom om en misstanke om oredlighet i forskning vid högskolan, ska utreda misstankarna. Högskolan får under pågående utredning hämta in ett yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden. Om den person som misstanken riktas mot begär att ett sådant yttrande ska inhämtas, ska högskolan göra detta, om den inte bedömer att det är uppenbart obehövt.

I målet har getts in föreskrifter om handläggning av ärenden om misstänkt oredlighet i forskning, konstnärlig forskning eller utveckling vid Lunds universitet (nedan föreskrifterna). I föreskrifterna finns bl.a. följande bestämmelser.

Allmänt

1 §

[...]

Med oredlighet avses i dessa föreskrifter handlingar eller underlåtelser i samband med forskning, konstnärlig forskning eller utvecklingsarbete, vilka leder till falska eller förvrängda forskningsresultat eller vilseledande uppgifter om en persons insats, såsom förfalskning och fabrikation, plagiering, obehörigt användande av information given i förtroende, oberättigat hävdande av författarskap, underlåtelse att följa etiska regler eller motsvarande regler och rekommendationer meddelade av Regionala etikprövningsnämnden och Centrala etikprövningsnämnden eller annan myndighet.

Varje person som deltar i forskning, konstnärlig forskning eller utvecklingsarbete vid Lunds universitet, har en skyldighet att tillse att resultat inhämtas, sammanställs och rapporteras enligt de värderingar som forskarsamhället omfattar.

Detta innebär bland annat att handledare och medförfattare ska förvissa sig om att vad som framkommit i forskning, konstnärlig forskning eller utvecklingsarbete är ärligt framtaget och korrekt beskrivet.

För ansvar krävs att oredligheten begåtts uppsåtligen eller av grov oaktsamhet.

[...]

5 §

För utredning av misstänkt oredlighet i forskning, konstnärlig forskning eller utvecklingsarbete ansvarar *Nämnden för utredning av vetenskaplig oredlighet*, nedan kallad Nämnden. Nämnden har även som uppdrag att till rektor lämna förslag till åtgärd.

Nämnden består av förvaltningschefen, en jurist och tre lärarrepresentanter med hög vetenskaplig kompetens och integritet, vilka ska vara anställda vid Lunds universitet. [...]

[...]

7 §

Nämnden ska låta utreda ärendet. Först ska Nämnden låta göra en förberedande undersökning och därefter – om Nämnden anser att det föreligger skäl för detta – föreslå för rektor att en fullständig utredning bör göras. Nämnden ansvarar för att den fullständiga utredningen utförs.

[...]

14 §

Vid den fullständiga utredningen ska Nämnden se till att ärendet utreds grundligt.

Nämnden ska vid den fullständiga utredningen biträdas av minst två ämnessakkunniga knutna till andra lärosäten.

Nämnden kan istället för att biträdas av minst två ämnessakkunniga inhämta yttrande från den Centrala etikprövningsnämndens expertgrupp för oredlighet. Ett sådant yttrande kan inhämtas även om två ämnessakkunniga redan biträtt nämnden.

[...]

15 §

Nämnden ska dokumentera den fullständiga utredningen. Utredningen ska utmytna i en skriftlig redogörelse till rektor av misstankarna och utredningen, samt Nämndens slutsatser och förslag till beslut.

16 §

Rektor ska därefter avgöra om omständigheterna är sådana

- a) att ärendet ska lämnas utan vidare åtgärd, eller
- b) att oredlighet i forskning, konstnärlig forskning eller utvecklingsarbete har förelegat.

[...]

Med anledning av anmälan mot L.T. inledde nämnden för utredning av oredlighet i forskning vid Lunds universitet (oredlighetsnämnden) en förberedande undersökning. Oredlighetsnämnden utsåg S.S., som är professor i klinisk oftalmologi vid Karolinska Institutet, till ämnessakkunnig. I sitt sakkunnigutlåtande av den 1 oktober 2017 rekommenderade S.S. att oredlighetsnämnden skulle genomföra en fullständig utredning. På oredlighetsnämndens förslag beslutade rektorn för Lunds universitet att en fullständig utredning skulle genomföras.

I den fullständiga utredningen anlätade oredlighetsnämnden två ämnessakkunniga, S.C., professor i oftalmologi vid universitetet i Liverpool och S.H., klinisk professor i oftalmologi/ögonpatologi vid Köpenhamns universitet. De ämnessakkunniga utsåg i sin tur en person, benämnd OBS, för att genomföra den medicinska bildanalysen i utredningen.

Under utredningen yttrade sig L.T. och anmälaren O.M. vid ett flertal tillfällen till oredlighetsnämnden.

Den 15 november 2018 fattade Lunds universitet, genom rektorn, ett beslut enligt vilket universitetet fann att L.T. hade gjort sig skyldig till oredlighet i forskning. I beslutsskäl angavs bl.a. att de signifikanta resultat som L.T. uppvisat i mus- och grisstudien inte kunde verifieras i underliggande material och att hennes resultat inte låg inom ramen för normal variation, samt att det var svårt att se hur hon kunnat uppnå sina resultat i grisstudien på annat sätt än genom medveten manipulation. Det konstaterades att L.T., genom i vart fall grov oaktsamhet rörande musstudien och genom uppsåt rörande grisstudien, utfört handlingar som lett till falska eller förvrängda forskningsresultat.

L.T. överklagade beslutet och anförde bl.a. att hon under utredningen begärt att ärendet skulle granskas av expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden. Med anledning härav meddelade Lunds universitet, genom rektorn, den 20 december 2018 ett beslut vari det befanns uppenbart obehövt att hämta in ett yttrande från expertgruppen, varför L.T. begäran härom avsågs.

Den 6 februari 2019 beslutade personalansvarsnämnden vid Lunds universitet att avskeda L.T. Hon delgavs beslutet den 7 februari 2019.

Parterna tvistar om avskedandet var lagligen grundat eller om det i vart fall fanns saklig grund för uppsägning.

Twisten har inte kunnat lösas vid förhandlingar mellan parterna.

Yrkanden m.m.

Saco-S genom Sveriges universitetslärare och forskare (förbundet) har i första hand yrkat att Arbetsdomstolen ska

- a) förklara avskedandet av L.T. ogiltigt,
- b) förplikta staten att till L.T. betala lön med 33 154 kr för perioden den 7–28 februari 2019, med 42 200 kr per månad för var och en av månaderna mars 2019 till och med februari 2020, och med 21 776 kr för perioden den 1–17 mars 2020, jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen på de månatliga beloppen från den 25:e i respektive månad till dess betalning sker, samt
- c) förplikta staten att till L.T. betala allmänt skadestånd med 150 000 kr, jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 29 maj 2019 till dess betalning sker.

För det fall Arbetsdomstolen skulle komma fram till att det inte funnits laga skäl för avskedandet, men väl saklig grund för uppsägning, har förbundet i andra hand yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta staten att till L.T. betala

- a) ekonomiskt skadestånd avseende uppsägningslön med 33 154 kr för perioden 7–28 februari 2019, med 42 200 kr för var och en av månaderna mars, april och maj 2019, och med 9 846 kr för perioden 1–7 juni 2019,

- jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen på de månatliga beloppen från den 25:e i respektive månad till dess betalning sker, samt
- b) allmänt skadestånd med 100 000 kr, jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 29 maj 2019 till dess betalning sker.

Staten har bestritt yrkandena. Inget belopp avseende allmänt skadestånd har vitsordats. Beräkningen av yrkade belopp avseende lön och ekonomiskt skadestånd har dock vitsordats, liksom sättet att beräkna räntan avseende samtliga yrkanden.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Parterna har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Staten

Sammanfattning av grunderna för bestridandet

L.T. har gjort sig skyldig till oredlighet i forskning. Oredligheten har bestått i att L.T. genom i vart fall grov oaktsamhet avseende den s.k. early-studien inom ramen för musstudien och uppsåtliga avseende det s.k. experiment 1 inom ramen för grisstudien dragit slutsatser som saknar stöd i det forskningsmaterial hon använt, vilket lett till falska eller förvrängda forskningsresultat. Hon har genom detta agerande grovt åsidosatt sina åligganden mot Lunds universitet. Agerandet har inneburit skada för Lunds Universitet och att förtroendet för L.T. är förbrukat. Det har därmed funnits laglig grund för avskedandet eller i vart fall saklig grund för uppsägning.

De slutsatser som L.T. dragit i mus- och grisstudierna kan inte verifieras av hennes underlag. Hennes slutsatser ligger inte inom ramen för normal variation för studier av aktuellt slag. L.T. har systematiskt förvanskat resultaten av forskningen.

Såväl det agerande från L.T:s sida som legat till grund för beslutet om oredlighet i forskning, som själva beslutet, åberopas var för sig till stöd för att det funnits laglig grund för avskedandet eller i vart fall saklig grund för uppsägning.

Hur Lund universitet bedrev utredningen av L.T:s agerande har inte någon betydelse i sig för frågan om det funnits grund för att skilja henne från anställningen. Utredningen av misstankarna mot L.T. genomfördes dock på ett korrekt sätt i enlighet med högskoleförordningen och Lunds universitets dåvarande föreskrifter. Eftersom det var uppenbart obehövt att hämta in ett yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden, bröt universitetet inte mot 1 kap. 16 § tredje stycket högskoleförordningen då det avslog L.T:s begäran om ett sådant yttrande.

L.T. hade en överordnad och självständig position med ansvar för mus- och grisstudierna. Hennes oredlighet skadade Lunds universitet och externa aktörer samt riskerade att utsätta framtida studiedeltagare för obefogade risker. Det finns därför skäl att se särskilt allvarligt på L.T:s agerande.

Oredlighetsnämndens utredning

De ämnessakkunniga och OBS

De ämnessakkunniga fick i uppdrag att upprätta ett gemensamt utlåtande och så har också skett. De sakkunniga i denna typ av ärenden vid Lunds universitet ger i princip alltid in ett gemensamt utlåtande. De ämnessakkunniga har mycket god och dokumenterad kompetens inom det aktuella området. De uppfyller med god marginal de kompetenskrav som ställs för att vara ämnessakkunniga. L.T. framförde inte några synpunkter på valet av ämnessakkunniga eller deras kompetens när de utsågs. Det var först sedan hon tagit del av de ämnessakkunnigas utlåtande som kritik framfördes.

De ämnessakkunniga utsåg en person, OBS, som bistod dem genom att utförligt granska bildmaterialet i ärendet och lämna en rapport. OBS har goda och tillräckliga kunskaper för uppdraget. Han gjorde en mycket noggrann studie och lade ned mycket arbetstid på uppdraget. OBS använde ett mer relevant och noggrant tillvägagångssätt än L.T. Det sätt som OBS genomförde sitt uppdrag på och de resultat han presenterade var väl förankrade med de ämnessakkunniga. Hans deltagande i granskningen har inte hemlighållits.

De ämnessakkunniga har av oredlighetsnämnden ombetts att svara på vissa specifika frågor, vilket de gjorde i sitt sakkunnigutlåtande. De hänvisade till OBS:s rapport i vilken OBS redogjorde för sina resultat och jämförelser med L.T:s och doktoranden O.M:s resultat. Sakkunnigutlåtandet utgjorde ett underlag för oredlighetsnämndens ställningstagande. De ämnessakkunniga hade inte till uppgift att bedöma om det förekommit oredlighet i forskning eller inte.

Oredlighetsnämnden, S.S., de ämnessakkunniga och OBS har tagit del av O.M:s och L.T:s resultat och forskningsmaterial. De har således utgått från samma forskningsmaterial som L.T. och O.M. De ämnessakkunniga och oredlighetsnämnden har även haft tillgång till O.M:s anmälan och L.T:s yttrande samt deras respektive kommentarer till varandras yttranden och andra skrivelser. Oredlighetsnämnden har vidare gjort egna fördjupade studier av forskningsmaterialet, främst avseende grisstudien.

L.T. har under hela utredningen getts möjlighet att kommentera såväl anmälan som övrigt utredningsmaterial. Forskningsmaterialet samlades under hösten 2017 in av oredlighetsnämnden. När L.T. begärde att få ta del av det insamlade forskningsmaterialet fick hon det.

Oredlighetsnämnden tog del av L.T:s invändningar men bedömde att dessa inte invercade på bedömningen. Det ansågs dock inte behövligt att låta de ämnessakkunniga ta del av L.T:s invändningar. Det är i enlighet med det

förfarande som används vid Lunds universitet att inte låta de ämnessakkunniga ta del av anmälares och den anmäldes synpunkter på sakkunnigutlåtanden.

Yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden

Under handläggningen av ärendet uppfattade oredlighetsnämnden inte att L.T. begärde att Lunds universitet skulle hämta in ett yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden. Frågan behandlades av oredlighetsnämnden i sin helhet och den ansåg enhälligt att det inte fanns någon sådan begäran. Oredlighetsnämnden uppfattade i stället att L.T. överlät åt oredlighetsnämnden att bedöma om det fanns behov av att hämta in ett sådant yttrande. Det har inte i den aktuella situationen legat inom den s.k. serviceskyldigheten att klargöra om L.T. ville framställa någon begäran eller inte. Först efter att oredlighetsnämnden avslutat ärendet uppfattade den att L.T. ansåg sig ha kommit in med en begäran under utredningstiden. Lunds universitet, genom rektorn, har med anledning härav den 20 december 2018 beslutat att avslå L.T:s begäran på den grunden att det var uppenbart obehövt att hämta in ett sådant yttrande. Detta var alltså i tiden efter att Lunds universitet i beslutet den 15 november 2018 hade konstaterat att L.T. gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Ett yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden binder inte vare sig oredlighetsnämnden eller rektorn. En begäran om yttrande skulle inte heller ha inneburit att någon ytterligare sakkunskap om oftalmologi tillfördes ärendet.

Oredlighetsnämnden brukar inte på eget initiativ hämta in yttranden från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden i ärenden om oredlighet i forskning.

Beslutet om oredlighet i forskning utgör i sig grund för att skilja L.T. från anställningen

Lunds universitets beslut, i vilket konstateras att L.T. agerat oredligt i forskning, baseras på oredlighetsnämndens utredning och förslag till beslut. Beslutet i sig utgör grund för att skilja L.T. från anställningen.

Det är rektorn som för universitetets räkning avgör om oredlighet i forskning förekommit eller inte. Sakkunnigutlåtandet är bara ett underlag bland andra för denna bedömning som ger svar på vissa specifika frågor från oredlighetsnämnden. Beslutet kan enligt gällande ordning inte överklagas. L.T. har dock likafullt utan framgång fört talan mot beslutet i förvaltningsrättslig ordning till högsta instans. Beslutet har således vunnit laga kraft. Oredlighetsärendet är alltså slutligt avgjort.

L.T. har agerat oredligt i forskning

Närmare om musstudien

Musstudien hade som syfte att utreda om fysisk träning påverkade överlevnaden av celler i näthinnan hos möss med Alzheimers sjukdom. Studien innebar att man på en datorskärm räknade ganglieceller i bilder på tvärsnitten av näthinnorna från två grupper av möss, där den ena gruppen (experimentgruppen) fått springa i löphjul och den andra gruppen (kontrollgruppen) varit stillasittande.

O.M:s räkning i april 2017 uppvisade ingen signifikant skillnad mellan de båda grupperna möss. På begäran av L.T. skickade O.M. de undersökta bilderna till henne. Dagen efter, den 13 april 2017, hade L.T. gjort en egen räkning. Hennes räkning visade en höggradig statistisk signifikans, dvs. att de springande mössen hade betydligt flera ganglieceller kvar än de stillasittande.

O.M., som ifrågasatte varför de hade fått så olika resultat, genomförde i juli 2017 en ny räkning med hjälp av nytagna bilder och skickade sedan dessa till L.T. som också räknade. Den här gången överensstämde O.M:s och L.T:s räkningar och de fick ingen statistiskt signifikant skillnad mellan de båda grupperna möss. I juli 2017 hade L.T. inte tillgång till preparatlistan som anger vilka bilder som avsåg experimentgruppen respektive kontrollgruppen, medan hon i april 2017 hade haft tillgång till preparatlistan. O.M. blev därmed övertygad om att L.T. i april 2017 hade fabricerat resultaten för att kunna uppvisa statistisk signifikans och gjorde anmälan om oredlighet i forskning.

Oredlighetsnämnden inhämtade all rådata i form av bilder och mätprotokoll från L.T. och O.M. De ämnessakkunniga fick tillgång till samtliga bilder, men kände inte till vilka bilder som var från vilken grupp. Oredlighetsnämnden hade tillgång till samtliga mätprotokoll, från L.T., O.M. och de ämnessakkunniga. De ämnessakkunnigas räkningar stämde väl med O.M:s från april 2017, men inte med L.T:s från april 2017.

L.T:s räkningar från april 2017 för de två grupperna av möss gav en höggradig statistisk signifikans (dvs. stor sannolikhet att grupperna skiljer sig åt statistiskt), vilket, baserat på hennes räkningar, tolkas så att springandet har mycket god effekt på näthinnan. De ämnessakkunniga räkningar gav ingen statistiskt signifikant skillnad mellan grupperna, vilket innebär att springandet inte har någon effekt på näthinnan.

L.T:s räkningar från april 2017 visar sammantagna på en besvärande systematik som inte är biologiskt rimlig. L.T:s räkningar var inte inom ramen för normal variation. Hennes räkningar klustrade sig och saknade alltså spridning. På det sättet avvek hennes räkningar kraftigt från de ämnessakkunnigas och O.M:s samt även från vad man kunde förvänta sig. Den signifikans som hon uppmätt är oförklarlig. De av L.T:s räkningar som ledde till signifikans var vidare de räkningar som avvek mest från de ämnessakkunnigas. Hennes räkningar avvek dessutom bara när de bekräftade hennes slutsatser.

När man inom vetenskap får ett uppseendeväckande bra resultat måste grundreaktionen vara att man kontrollerar och dubbelkontrollerar resultatet. De resultat som L.T. redovisar är uppseendeväckande bra. Det har inte kunnat undgå L.T. att de resultat hon fick fram i musstudien var märkliga och direkt felaktiga. Resultaten borde alltså ha föranlett ytterligare kontroller från hennes sida, men hon gjorde inte några ytterligare kontroller. Det är inte riktigt, som förbundet påstår, att L.T. från april 2017 vid flera tillfällen erbjudit sig att gå igenom bilderna med O.M.

Staten har inga invändningar i sig mot den metod L.T. säger sig ha använt vid räknandet. L.T. och O.M. har använt samma metod, vilket troligen även OBS har gjort. De gjorde i princip samstämmiga räkningar avseende bilderna från juli 2017. Detta tyder på att de inte använt sig av olika metoder. Det är riktigt att OBS har digitalt manipulerat bildmaterialet, men han har använt en standardprocedur som gör bildanalysen säkrare och kan bidra till att man ser tydligare och mindre spridda strukturer. Användandet av denna standardprocedur kan inte förklara skillnaderna i resultat mellan L.T. och O.M. eller mellan L.T. och OBS. Även om metoderna skulle vara olika, skulle det inte förklara avvikelserna. Att L.T. inte räknat vissa celler förklarar inte den minimala spridning respektive höggradiga signifikans som hon uppvisar i sina resultat. Valet av metod eller färgning för att kunna se cellerna kan möjligtvis förklara vissa mindre skillnader, men inte de stora och systematiska diskrepanser som finns mellan hennes och de övrigas resultat. Skillnaderna kan inte heller förklaras av att räkningar har varit komplicerade. Den signifikans som L.T. uppnådde kan bara förklaras av att hon förvanskat sina räkningar i syfte att det ska framstå som att den behandling som mössen i experimentgruppen genomgått var lyckosam.

L.T:s agerande har gjort det möjligt för henne att konstatera att en presumtiv medicinsk åtgärd har hög statistisk signifikans och, med potentiella medicinska implikationer för behandlingar inom klinisk verksamhet, är synnerligen verkningsfull. Lunds universitet har, med starkt stöd av de ämnessakkunniga, konstaterat motsatsen.

Närmare om grisstudien

Grisstudien avsåg att belysa funktionen av det inflammatoriska proteinet galectin-3, som finns i inflammatoriska celler, i en s.k. sjukdomsmodell, där grisenäthinor odlas. Proteinets roll i en näthinneskada studerades genom att det

i näthinneodlingen tillsattes antingen en kemikalie som är avsedd att hämma effekten av galectin-3 på näthinnan (experiment 1) eller galectin-3-protein (experiment 2). Efter odlandet skars näthinnorna sönder och fotograferades av med hjälp av mikroskop. Mikroskopbilderna visades sedan på en större bildskärm, där man mätte tjockleken på det s.k. Outer Nuclear Layer, även betecknat ONL-lagret. L.T. mätte med linjal medan OBS räknade pixlar i bilden. Dessa olika metoder påverkade dock inte resultatet.

O.M. ifrågasatte L.T:s resultat, att det fanns en höggradig statistisk signifikant skillnad mellan experiment- och kontrollgrupperna. Han ifrågasatte om resultatet kunde bero på att L.T. bara hade mätt på tre bilder (vävnadssnitt) från varje näthinna i stället för på alla de fyra bilder som tagits, och frågade sig om hon avsiktligt uteslutit en bild från varje öga för att få en signifikant skillnad mellan grupperna.

Oredlighetsnämnden hämtade in all rådata i form av bilder och mätprotokoll. De ämnessakkunniga fick tillgång till samtliga bilder, men inte information om på vilken grupp respektive bild tagits.

L.T. mätte tjockleken i en position på varje bild, vid det tjockaste stället längs cellagret. Hon har bedömt positionen genom okulär uppskattning av bilden på en 27-tums datorskärm. Mätningen har sedan skett med linjal på skärmen. Från var och en av de tre vävnadssnitten, dvs. de tre bilderna, från en näthinna har hon registrerat ett värde. Den tjocklek hon mätte på bildskärmen var typiskt sett mellan 2 och 4 cm. Värdena räknades sedan om till faktiska värden i storleken 30 till 60 μm . Det är inte tekniskt svårt att mäta med linjal på datorskärm på detta sätt. L.T. använde inte den fjärde bilden från varje näthinna, den som hade tagits längst ut mot kanten på vävnaden, den s.k. kantbilden. Hon använde inte heller bilder på vissa näthinnor, de s.k. infektionsfallen.

De ämnessakkunniga, genom OBS, valde att mäta på sex positioner i varje bild och beräkna medelvärdet från dessa mätningar. De har också mätt på alla fyra bilderna från varje näthinna. Det framgår inte var OBS och L.T. gjort mätningarna på varje enskilt vävnadssnitt. OBS har bara redovisat ett par exempelbilder där mätställena har angivits ungefärligt.

L.T:s mätvärden för experiment- och kontrollgrupperna gav en höggradig statistisk signifikans (dvs. stor sannolikhet att grupperna skiljer sig åt statistiskt), vilket, baserat på mätningarna, tolkas så att den behandling som använts på näthinnan har mycket god effekt. De ämnessakkunniga mätvärden gav ingen statistiskt signifikant skillnad mellan grupperna, vilket innebär att behandlingen inte har någon effekt.

Oredlighetsnämnden har från OBS:s material kunnat dels utesluta kantbilderna och de värden som dessa genererat, dels läsa ut maxvärdet för varje bild. Oredlighetsnämnden har således kunnat direkt jämföra OBS:s mätningar med L.T:s. Skillnaderna mellan hennes och OBS:s mätningar är desamma även med de urvalskriterier L.T. använt.

L.T:s mätningar sammantagna visar en besvärande systematik som inte är biologiskt rimlig. L.T:s resultat ligger inte inom ramen för normal variation. L.T. har konsekvent angett värdet för den ena experimentgruppen till cirka 60 μm och för motsvarande kontrollgrupp till cirka 40 μm eller strax under. Hennes systematiska värderingar kan inte ha skett utan uppsåt. Att så uppenbart och systematiskt, med en tydlig regelbundenhet i mönstret, ha gjort bedömningar av en medicinsk storhet, dvs. ONL-lagrets tjocklek, på ett sätt som står i direkt motsats till vad som lätt kan betraktas på bilderna, har skett medvetet och avsiktligt, dvs. med uppsåt. L.T. har förvanskat det som klart framgår av bilderna. Detta har gjort det möjligt för henne att konstatera att en presumtiv behandling har hög statistisk signifikans och, med potentiella medicinska implikationer för behandlingar inom klinisk verksamhet, är synnerligen verkningsfull. Lunds universitet har, med starkt stöd av de ämnessakkunniga, konstaterat motsatsen. L.T. har fabricerat sina mätresultat så att det ska framstå som att den behandling som utförts varit lyckosam.

När man inom vetenskap får ett uppseendeväckande bra resultat måste grundreaktionen som sagt vara att man kontrollerar och dubbelkontrollerar resultaten. De resultat som L.T. redovisar är uppseendeväckande bra, men hon gjorde inga ytterligare kontroller.

Vad som nu sagts avser det s.k. experiment 1 (en kemikalie som är avsedd att hämma effekten av galectin-3 på näthinna). Avseende experiment 2 framkom det inte någon väsentlig skillnad mellan L.T:s och OBS:s mätresultat, trots att de använde samma metod vid bägge experimenten.

Det är riktigt att L.T. och O.M. har gjort mätningar av grismaterial i januari 2016 och att deras resultat då var tämligen överensstämmande.

Sammanfattningsvis

De slutsatser som L.T. dragit i mus- och grisstudierna kan inte verifieras av hennes underlag. Detta förhållande kan inte förklaras på annat sätt än att hon systematiskt har förvanskat resultaten av forskningen. Annorlunda uttryckt har hennes slutsatser inte stöd i forskningsmaterialet. Hon har därmed gjort sig skyldig till oredlighet i forskning, genom i vart fall grov oaktsamhet då det gäller musstudien och uppsåtliga avseende grisstudien, genom att utföra handlingar som lett till falska eller förvrängda forskningsresultat. Det är det systematiska utseendet av hennes resultat som är det väsentliga.

Det finns laga grund för avskedande eller i vart fall saklig grund för uppsägning

Att agera oredligt i forskning är en allvarlig överträdelse av anställningsavtalet. L.T. har med uppsåt respektive i vart fall grov oaktsamhet agerat så att forskningsresultat blivit falska eller förvrängda. Ett sådant agerande ska inte behöva tålas av någon arbetsgivare. Förtroendet för L.T. är därmed förbrukat. Hon har visat sig klart olämplig för sitt arbete som biträdande forskare. De skador och risker för skador som hennes agerande inneburit gör att det finns

skäl att se särskilt allvarligt på hennes agerade. Det har alltså funnits laga grund för avskedandet eller i vart fall saklig grund för uppsägning av L.T.

L.T:s ansvar och hur studierna har använts

L.T:s helt dominerande arbetsuppgift i anställningen som biträdande forskare var att bedriva forskning. Genom att agera oredligt i sin forskning har hon brutit mot de mest centrala förpliktelserna i anställningen. Detta är ett mycket allvarligt och grovt åsidosättande av hennes skyldigheter i förhållande till Lunds universitet.

I sin anställning som biträdande forskare hade L.T. en självständig position. Eftersom en av L.T:s arbetsuppgifter var att handleda kandidater, mastersstudenter och doktorander, hade hon också en överordnad ställning. L.T. var vidare ansvarig för mus- och grisstudierna och det var hon som stod för den dagliga laborativa handledningen. Docent T.D. granskade inte mus- och grisstudierna i alla led i arbetet. Han var endast delaktig i planeringen av försöken. Därefter var han inte delaktig i att utföra försöken eller bedöma resultaten. Det var först i samband med att O.M. berättade om sina misstankar mot L.T. som T.D. såg bilderna och analysresultaten från musstudien. L.T. var vidare djupt involverad i att påbörja ett samarbete med ett läkemedelsbolag. En väsentlig grund för samarbetet med läkemedelsbolaget var resultaten från mus- och grisstudierna.

Avsikten var att mus- och grisstudierna skulle bli föremål för akademiska publiceringar. Vid tidpunkten för anmälan om oredlighet i forskning var resultat från musstudien tänkta att presenteras på en vetenskaplig konferens och ett s.k. abstract hade redan skickats in till konferensen. Utan medverkan av L.T. drog O.M. tillbaka handlingen i samband med att frågan om oredlighet i forskning aktualiserades. Det är meriterande, t.ex. i samband med prövning om docentbehörighet, att vara upphovsman till ett abstract vid en viktig konferens. Resultat från grisstudien var tänkta att presenteras i en artikel. Manuskript hade sänts in för granskning till en vetenskaplig tidskrift. Anmälan om oredlighet i forskning medförde att det inte blev någon publicering. L.T. har använt i vart fall grisstudien som underlag vid ansökan om forskningsmedel.

Skada och risk för skada

L.T:s oredlighet i forskning har inneburit skada och risk för skada för flera aktörer.

Det är riktigt att mus- och grisstudierna var av experimentell, preklinisk natur. Det har dock funnits tydliga ambitioner att forskningsresultaten från dessa studier på sikt skulle användas till kliniska prövningar som involverar patientstudier. De läkemedelskandidater man arbetade med i grisstudien hade tidigare godkänts för bruk i människa för annan indikation. Det betyder att steget till klinisk tillämpning i detta fall var betydligt kortare än om man hade använt en tidigare oprövad substans. Mus- och grisstudierna var alltså första delen för vidare forskning och sedermera patientstudier. Om oredligheten inte hade

upptäckts, skulle deltagare i kommande patientstudier ha riskerat att utsättas för en obefogad risk.

L.T. har vidare genom sitt agerande och det faktum att hon hade en överordnad position som biträdande handledare tillfogat O.M. en allvarlig yrkesmässig skada. Mus- och grisstudierna skulle ha utgjort en del av hans avhandling. På grund av L.T:s agerande blev detta inte möjligt. O.M. försattes i en mycket svår situation. Hans avhandlingsarbete har försenats kraftigt och arbetet har fått ändra inriktning. Han har fått byta forskningsgrupp och institutionstillhörighet. O.M. blev även tvungen att dra tillbaka abstractet till konferensen.

L.T:s agerande har skadat Lunds universitets anseende som forskningsanstalt. Hennes agerande har även inneburit skada för Lunds universitet i dess kontakter med externa finansiärer. Forskningen är till övervägande del externt finansierad. Grisstudien utgjorde en mycket viktigt förutsättning för det planerade samarbetet med ett läkemedelsföretag. Agerande har således även skadat externa aktörer.

Oredlighet i forskning innebär dessutom en påtaglig risk för skada som är svår att överskåda och förhindra. De felaktiga forskningsresultaten kan medföra skada för olika forskningsprojekt över hela världen, om dessa projekt utgår från de felaktiga resultaten. Det ligger i forskningens natur att man bygger sin forskning på tidigare resultat. L.T:s oredlighet i forskning har således inte endast riskerat att skada allmänhetens förtroende för Lunds universitet utan i förlängningen även tilliten för forskningen i allmänhet.

Förbundet

Sammanfattning av grunderna för yrkandena

L.T. har inte agerat oredligt i forskning. Hon har inte utfört handlingar, vare sig av grov oaktsamhet eller uppsåtliga, som lett till falska eller förvrängda forskningsresultat. Det har därmed inte funnits laga skäl för avskedandet eller ens saklig grund för uppsägning.

Oredlighetsnämndens utredning har varit bristfällig i flera avseenden. De ämnessakkunniga har inte haft nödvändig kompetens inom det aktuella forskningsområdet. Det har inte heller varit uppenbart obehövt att hämta in ett yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden. Lunds universitets beslut den 20 december 2018 om att avslå L.T:s begäran om ett sådant yttrande stod därmed i strid med 1 kap. 16 § högskoleförordningen. Bristerna i utredningen ger anledning att ifrågasätta Lunds universitets bedömning i fråga om oredlighet i forskning och därmed grunden för avskedandet.

Skillnaderna i resultat mellan L.T. och de ämnessakkunniga i mus- och grisstudierna ger inte något stöd för att hon skulle ha gjort sig skyldig till

oredlighet i forskning. Skillnaderna skulle mycket väl kunna förklaras av skillnader i metodval och underlag. L.T:s slutsatser ligger inom normal variation för den aktuella typen av studier.

L.T. hade varken en överordnad och självständig position eller ansvar för mus- och grisstudierna. Konsekvenserna av den påstådda oredligheten har i vart fall varit begränsade. Det fanns inte heller risk för att för att framtida studiedeltagare skulle utsättas för obefogade risker. Om Arbetsdomstolen skulle finna att L.T. har gjort sig skyldig till den påstådda oredligheten, var den därför i vart fall inte av sådan allvarlig natur att det fanns skäl för avskedandet eller uppsägning.

Oredlighetsnämndens utredning

De ämnessakkunniga och OBS

De ämnessakkunniga har inte yttrat sig var och en för sig och oberoende av varandra. De har i stället låtit OBS, en junior forskare, s.k. postdoktor, göra all bildanalys (räkning och mätning) och sedan, på grundval av de resultat OBS fått fram, yttrat sig gemensamt. Ett lärosätes beslut om oredlighet i forskning var före den 1 januari 2020 inte överklagbart. Det ligger därmed ett stort ansvar på lärosätet att se till att ett beslut om oredlighet i forskning vilar på så grundlig och sakligt genomförd utredning som möjligt. I de fall då fler än en sakkunnig anlitas för utredning om oredlighet i forskning är det därför rimligt att de sakkunniga uttalar sig var och en för sig oberoende av varandra. Detta gäller särskilt när något yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning vid Centrala etikprövningsnämnden inte hämtas in.

De ämnessakkunniga har haft till uppgift att bedöma om det förekommit oredlighet i forskning. Av oredlighetsnämndens uppdragsbeskrivning till de ämnessakkunniga framgår att det har ingått i uppdraget att granska det underlag som oredlighetsnämnden presenterat och, tillsammans med eventuella andra omständigheter, bedöma om oredlighet i forskning har ägt rum utifrån regelverket. Eftersom de ämnessakkunniga inte har uttalat sig i frågan, så kan de inte ha ansett sig kunna dra slutsatsen att oredlighet i forskning förekommit.

Förutom S.S. har ingen av de personer som deltagit i den utredning som Lunds universitet baserar sitt beslut om oredlighet i forskning på någon dokumenterad kunskap eller erfarenhet inom det aktuella forskningsområdet, kvantitativ histologi i näthinna. Det är riktigt att L.T. inte innan sakkunnigutlåtandet hade avgetts framförde några synpunkter till oredlighetsnämnden på valet av ämnessakkunniga eller deras kompetens inom det aktuella forskningsområdet. Hon bereddes dock aldrig tillfälle att yttra sig över detta. OBS:s deltagande i utredningen hemlighölls dessutom för henne.

Först sex månader efter oredlighetsnämndens insamling av materialet fick L.T. del av och möjlighet att granska materialet. När L.T. fick del av materialet kunde hon konstatera att det inte överensstämde med det underlag hon hade använt för sina analyser. Hon informerade omgående oredlighetsnämnden om detta. Trots att hon inte hade fått möjlighet att granska och bekräfta materialet, skickade oredlighetsnämnden i januari 2018 en promemoria till de ämnessakkunniga i vilken det angavs att ”data compliance is verified”.

De ämnessakkunniga har inte fått del av L.T:s invändningar och har därför inte kunnat beakta dessa i sin bedömning. Oredlighetsnämnden har inte heller beaktat L.T:s information om att underlaget för de ämnessakkunnigas utredning inte överensstämde med det underlag som hon använde för sina analyser, och de ämnessakkunniga har inte heller fått del av denna information.

De ämnessakkunniga har i en skrivelse till oredlighetsnämnden daterad den 28 november 2017 anfört att de inte kan avgöra vem som har rätt och vem som har fel och inte heller om vetenskaplig oredlighet i forskning förekommit utan att titta på bilderna i studierna, men att de, med hänsyn till forskningsunderlagets stora omfattning, inte har möjlighet att själva gå igenom och göra om mätningarna och räkningarna. De föreslog att docent T.D., i egenskap av huvudhandledare för O.M. och medförfattare till de abstract och manuskript som forskningsresultaten ingår i, skulle göra denna omräkning av materialet, alternativt att T.D. eller någon person med samma detaljerade kunskap om materialet skulle välja ut några representativa nyckelbilder från experimenten som de ämnessakkunniga själva kunde mikroskopgranska.

Yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden

L.T. begärde vid flera tillfällen under utredningen att oredlighetsnämnden skulle begära in ett yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden. Hon frågade uttryckligen om oredlighetsnämnden behövde en formell begäran från henne eller om det hon redan hade skrivit i ett yttrande räckte, men fick bara till svar att hon inte behövde skicka in något mer. Lunds universitet och oredlighetsnämnden borde därför under utredningen ha uppfattat att L.T. begärde att ett yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden skulle hämtas in. Det får i vart fall anses ha ingått i statens serviceskyldighet att klargöra om L.T. framställde en sådan begäran eller inte. Det var först efter att ärendet var avslutat som Lunds universitet fattade beslutet om att inte hämta in

något yttrande. Det var inte uppenbart obehövt att hämta in ett yttrande, och beslutet står därmed i strid med 1 kap. 16 § högskoleförordningen. Att ett yttrande inte har hämtats in ger anledning att ifrågasätta Lunds universitets bedömning i fråga om oredlighet i forskning och därmed även grunden för avskedandet.

Beslutet om oredlighet i forskning utgör inte i sig grund för att skilja L.T. från anställningen

Beslutet om oredlighet i forskning utgör inte i sig laga grund för avskedandet eller saklig grund för uppsägning, då det är arbetsgivaren själv som fattat beslutet. En sedvanlig prövning av de faktiska omständigheterna som lagts till grund för avskedandet ska alltså ske.

L.T. har inte agerat oredligt i forskning

Närmare om musstudien

Musstudien hade som syfte att undersöka om fysisk träning kan ha en skyddande effekt på bl.a. de s.k. gangliecellerna i ögats näthinna hos möss med Alzheimers sjukdom. Studien initierades under hösten 2015 av O.M. och hans huvudhandledare T.D. L.T:s roll som biträdande handledare var att hon vid behov skulle bistå O.M. med råd och handledning kring val av experiment och stöd i eventuella svåra analyser. L.T. hjälpte till att granska och analysera material i studien på begäran av O.M.

Metoden som har använts för att undersöka förekomsten av ganglieceller kallas immunhistokemi. Metoden går ut på att man studerar tunna vävnadssnitt, som färgats med speciella s.k. immunhistokemiska markörer, så att man ska kunna se de celler man önskar studera. För att kunna räkna cellerna tar man bilder i ett mikroskop. Att räkna de infärgade cellerna kallas kvantitativ histologi. För att en cell ska räknas, ska den uppfylla ett antal på förhand bestämda kriterier gällande bl.a. storlek och lokalisation. Bedömningen av dessa kriterier är erkänt svår, och det krävs ofta stor erfarenhet för att en räkning ska bli reproducerbar och pålitlig. Eftersom det ofta är små skillnader, kanske bara någon eller några enstaka celler per bild, är det viktigt att bara det som säkert kan bedömas vara ganglieceller räknas. Om annat än sådana celler inkluderas i räkningen, förvrängs resultaten. Visuellt kvantifiering av ganglieceller i näthinna med hjälp av immunhistokemi kräver därför strikt standardisering och metod för att olika observatörers resultat över huvud taget ska kunna jämföras. Vilken metod som tillämpas vid räkningen har därför stor betydelse för uppnådda mätvärden och därmed för möjligheten att jämföra dessa med varandra.

I musstudien har två markörer med olika färg använts för att göra gangliecellerna synliga på bilderna. Markörerna som har använts heter RBPMS och NeuN. RBPMS färgar inte in någon annan celltyp än ganglieceller, medan NeuN inte är specifik, då den förutom ganglieceller färgar in s.k. amakrina celler. Amakrina celler måste uteslutas från cellräkningen i bilderna på vävnadssnitten som färgats med NeuN genom att man gör en bedömning av varje infärgad cells form och relativa storlek. Eftersom amakrina celler är förhållandevis små och har ett karaktäristiskt utseende, kan man vid räkningen utesluta dessa.

O.M. tyckte att gangliecellsräkningen var svår i musstudien och bad L.T. om hjälp med analysen. Hon gjorde en analys av bilderna på de olika vävnadssnitten som färgats med RBPMS respektive NeuN i den s.k. early-studien i april 2017. L.T. hade vid cellräkningen inte kännedom om vilken grupp respektive bild tillhörde. L.T. ansåg att bilderna inte var av tillräckligt hög kvalitet, varför hon föreslog att O.M. skulle göra nya färgningar och nya bilder. Hon initierade alltså en extra kontroll.

För att kunna konstatera att någon fuskat, måste man gå tillbaka till det steg där cellräkningen skett, dvs. granska och jämföra bedömarnas cellräkningsresultat för varje bild.

Orsaken till att OBS och O.M. inte uppnådde statistisk signifikans i jämförelsen av musgrupperna i early-studien är att de i sin cellräkning använde en metod som innebar att de inkluderade annat än ganglieceller i räkningen, vilket L.T. inte gjorde. Avsaknaden av metodstandardisering mellan L.T., O.M. och OBS skulle i sin helhet kunna förklara varför dessa inte har uppnått samstämmiga resultat.

En annan felkälla är att OBS manipulerade bildmaterialet digitalt före räkningen, så att det inte motsvarade det material som hade legat till grund för L.T:s cellräkningar. OBS tog digitalt bort en del färg i varje bild. Den digitala manipulationen innebar att materialet blev helt förvanskat, eftersom många celler som redan var svagt infärgade inte syntes alls på bilderna.

Vidare stämmer det bildmaterial som oredlighetsnämnden haft tillgång till inte överens med det som legat till grund för O.M:s och L.T:s analyser. Bland annat saknas bilder där antingen O.M. eller L.T. angett att de räknat celler. Det saknas också cellräkningsvärden för bilder O.M. lämnat in.

O.M. skapade bildmaterialet som låg till grund för räkningen i juli 2017 med en felaktig metod. I stället för att följa samma färgningsprocedur och bildtagningsförfarande som i early-studien, använde han både NeuN och RBPMS samtidigt i färgningsprocessen. Sedan bearbetade han de tagna bilderna digitalt så att vävnadssnitten framstår som infärgade med enbart RBPMS. Resultatet av detta felaktiga förfarande är att amakrina celler finns infärgade i bilder som ska föreställa en färgning med en gangliecellsspecifik markör (RBPMS). Eftersom L.T. fick information av O.M. om att vävnadssnitten var infärgade med enbart RBPMS, tillämpade hon inte några exklusionskriterier för amakrina celler. Eftersom amakrina celler kan uppgå till 60 procent av cellerna i

gangliecellslagret i mus, har denna felkälla resulterat i systematiskt förvrängda resultat.

Det är riktigt att L.T:s resultat från april 2017 skiljer sig från de resultat som OBS har kommit fram till. Det stämmer dock inte att hennes resultat bara avviker då de bekräftar hennes slutsatser. Hon har uppmätt avvikande mätvärden från OBS och O.M. i en exakt lika stor andel av bilderna, 43 procent för RBPMS både i april och juli 2017 respektive 47 procent för NeuN. Att hennes mätvärden avviker i exakt lika stor andel bilder för RBPMS både i april och juli 2017, och mycket närliggande för NeuN, visar att hon använt samma cellräkningsmetod både i april och i juli 2017, att skillnaden i signifikans vid jämförelsen av experiment- och kontrollgrupperna mellan april och juli 2017 inte beror på att hon har ändrat sin cellräkningsmetod, samt att hon inte använt samma cellräkningsmetod som OBS och O.M. vare sig i april eller i juli 2017.

Normal variation bedöms utifrån spridningen av datapunkter i en mätning. Det exakta spridningsmåttet på antal ganglieceller i näthinnan som är normalt i just den aktuella Alzheimermodellen är omöjligt att uttala sig om, eftersom ingen har undersökt just detta tidigare. L.T:s spridning i april 2017 är däremot samstämmig med vad som rapporterats för gangliecellräkningar hos patienter med Alzheimers sjukdom. Hennes resultat är också samstämmiga, med avseende på spridningsmått och signifikansnivå, med vad som uppmäts i andra studier av ganglieceller i möss. Resultaten av räkningen i juli 2017 faller utanför normal variation för alla bedömare, då bilderna i den studien har framställts med en felaktig metod. L.T:s resultat i musstudien ligger alltså inom normal variation för studier av aktuellt slag. OBS:s resultat faller däremot utanför den i litteraturen beskrivna normala variationen för den aktuella typen av experiment. OBS:s resultat skiljer sig vidare inte bara från L.T:s resultat utan även signifikant från O.M:s resultat.

Musstudien ingick inte i L.T:s forskningsplan. Musstudiens eventuella framgångar hade således ingen bäring på hennes forskningsstrategi, hennes ansökningar om forskningsanslag eller hennes framtida karriär. Det fanns således inga motiv för henne att manipulera musstudiens resultat. Ett abstract om musstudien hade inte varit meriterande vid en ansökan om docentbehörighet enligt Lunds universitets interna riktlinjer för docentur.

Närmare om grisstudien

Grisstudien hade som syfte att undersöka effekterna av proteinet galectin-3 i ögats näthinna. Galectin-3 är ett mycket inflammatoriskt och sjukdomsframkallande protein som utsöndras av många vävnader, bl.a. näthinnan, vid sjukdom och skada. Sjukdomsmodellen som har använts innebär att bitar av näthinna från vuxen gris hålls i odling i en inkubator i fem dagar. Detta förfarande gör snabbt näthinnan mycket sjuk, vilket resulterar i att den förtvinar. Två experiment har gjorts. Experiment 1 avser ett försök där galectin-3 har blockerats genom att använda en farmakologisk inhibitor (molekylhämmare), tillhandahållen av ett läkemedelsföretag. Experiment 2 avser ett försök där själva proteinet galectin-3 har tillsatts. Experiment 1 och experiment 2 är således varandras motsatser. I

både experiment 1 och experiment 2 har behandlingsgruppen haft en motsvarande kontrollgrupp, som inte fått någon behandling.

Denna s.k. odlingsmodell har många styrkor, men också svagheter, bl.a. i det att den kraftiga sjukdom som odlingen innebär gör att betydande expertis krävs för vävnadshantering och preparering samt histologisk analys, på grund av de skador som uppstår i vävnaden.

Grisstudien ingick i O.M:s avhandlingsarbete. Projektet inkluderades så småningom i L.T:s egen forskningsplan.

Den mätmetod som L.T. använde är utarbetad specifikt för användning i odling av vuxen näthinna. Tre bilder togs i mikroskop på varje färgat vävnadssnitt, en bild från centrum och en från vardera sidan. På dessa bilder mättes den tjockaste punkten av ONL-lagret där vävnaden var hel, och värdet antecknades. Först gjordes en bedömning av var vävnaden var hel och var mätning skulle kunna ske. Därefter mättes alla de möjliga mätpunkterna där vävnaden var mest intakt, varvid bara värdet för den tjockaste punkten antecknades. När mätningen var klar grupperades värdena efter experiment- och kontrollgrupp och analyserades för att se om det fanns någon statistiskt signifikant skillnad. Bilder från den yttersta kanten där näthinnan har skurits ut, s.k. kantbilder, utesluts alltid från denna typ av analys för att undvika mätning av dissektionstrauma, som kan påverka resultaten. L.T. kände vid mätningarna inte till vilken grupp respektive bild hört till.

Avsikten med ONL-tjockleksmätningen var att påvisa eventuella skillnader i ONL-lagrets överlevnad mellan odlade näthinnor som fått en behandling och de kontrollgrupper som inte fått någon behandling. Dessa grupper jämfördes även med icke-odlad, frisk näthinna. ONL-lagret kan ha ett mycket varierat utseende i odlingsmodellen, med tjocka, svullna delar och kondenserade, förtvinade delar vid sidan om hela, mer välbehållna delar. Eftersom svullnader, hål, trasigheter och kondenseringar påverkar hur tjock vävnaden ser ut, utan att ge någon information om hur vävnaden mår, undviks mätningar på sådana ställen. För att denna analys ska kunna ge tolkningsbar data, måste mätning ske på de platser i vävnaden som är mest jämförbara med varandra, där eventuella felkällor påverkar vävnaden så lite som möjligt. Felkällorna, t.ex. svullnader, hål, kondensationer, kallas för artefakter.

Metoden är utarbetad så att de värden man mäter följer en logisk skala, där högt (tjockt) värde är bra och lågt värde är dåligt. Eftersom näthinnan inte växer i en vuxen individ, kan en mätpunkt vald enligt L.T:s metod aldrig visa ett högre värde för ONL-lagret än hos den normala, friska grisen då antalet celler i ONL-lagret inte kan öka. Således har metoden en egen inbyggd kontrollmekanism. Om en observatör uppmäter ett värde tjockare än ONL-lagret i en normal gris, så vet man att metoden inte har följts och att mätningen innehåller artefakter. Den metod L.T. använde är valid och vedertagen.

Histologisk mätning av cellager i ögats näthinna i en odlingsmodell med snabb degeneration är erkänt mycket svår och kräver strikt standardisering och metod för att olika observatörers resultat över huvud taget ska kunna jämföras. Valet

av metod som tillämpas vid mätningen har stor betydelse för uppnådda mätvärden och därmed för möjligheten att jämföra dessa med varandra.

OBS:s mätförfarande innebar att sex mätpunkter per bild placerades slumpmässigt i ONL-lagret utan några kriterier för hur vävnaden där såg ut. OBS placerade majoriteten av sina mätpunkter i den typ av artefakter som L.T:s mätmetod undviker. Hans mätförfarande ger förvrängda och icke tolkningsbara resultat. Att OBS:s mätförfarande helt saknat kriterier för vad som ska mätas illustreras av att hans mätningar i samma bild kan skilja sig sinsemellan med över det dubbla, vilket enbart kan bero på att artefakter inkluderats i mätningen. Det slumpmässiga urvalet av punkter innebär också att det inte är säkert att en enda hel vävnadspunkt inkluderas i mätningen. Allra tydligast illustreras bristerna i OBS:s mätmetod av att han i väldigt många fall uppmätt mycket tjockare värden än vad man kan finna i en normal, icke-sjuk näthinna. Det är ur ett medicinskt perspektiv inte möjligt för näthinnan att växa på annat sätt än genom sjuklig svullnad, och svullnader ska exkluderas enligt L.T:s mätförfarande. Diskrepansen mellan OBS:s och L.T:s mätförfaranden kan i sin helhet förklara skillnaderna mellan deras resultat.

Vidare har OBS och de ämnessakkunniga inte utgått från samma underlag som L.T. Detta framgår bl.a. av att OBS, till skillnad från L.T., inte uteslöt vare sig kantbilder eller bilder på infekterad vävnad. Bilder på infekterad vävnad har inte utgjort underlag till L.T:s analys.

Experiment 1 och experiment 2 undersöker helt olika behandlingar med motsatt effekt. I experiment 2 tillsätts det giftiga galectin-3, vilket gör att näthinnan förtvinnar i mycket större utsträckning än i experiment 1. L.T:s och OBS:s resultat avviker från varandra för majoriteten av bilderna i både experiment 1 och experiment 2. Om L.T. skulle ha gjort en systematisk upp- eller nedvärdering för att uppnå ett visst resultat, skulle denna framträda som ett mönster i jämförelse med OBS:s mätning i experiment 1, vilket det inte gör. Exempel finns på att L.T:s värden avviker både uppåt och nedåt från OBS:s, men de flesta värdena visar en avvikelse nedåt i jämförelse med OBS:s. L.T:s resultat har legat inom normal variation.

L.T. och O.M. gjorde i januari 2016 analyser av ONL-lagret med en annan metod, där ONL-lagrets tjocklek mättes med hjälp av en immunhistokemisk markör. Dessa analyser var samstämmiga med hennes resultat i experiment 1 och experiment 2, där analysen gjordes i december 2016. I grisstudien har den aktuella analysen upprepats sammanlagt tre gånger, av L.T. och O.M. i januari 2016 och av L.T. i december 2016, med samstämmiga resultat som inneburit signifikanta skillnader mellan experiment- och kontrollgrupperna. Tillräckliga kontroller av resultatens rimlighet får därmed anses ha skett.

Det är riktigt att L.T., på samma sätt som avseende alla andra forskningsresultat hon varit delaktig i, har använt grisstudien för att söka s.k. etableringsbidrag. Hennes analys i grisstudien var ett av cirka tolv pågående forskningsprojekt som hon arbetade med vid tillfället. Hon var inte beroende av

framgång i just denna studie som meritering i sin framtida akademiska karriär eller för ansökningar om forskningsmedel.

Sammanfattningsvis

L.T. har i sin bildanalys använt standardiserade metoder som är etablerade i den vetenskapligt granskade litteraturen. Hon och O.M. använde olika metoder i musstudien och fick då också olika resultat, men de använde samma metod och fick samma resultat i januari 2016 i grisstudien. Metoden i grisstudien är utarbetad av den forskargrupp som L.T. har ingått i, medan den metod som hon använde i musstudien är utarbetad av andra forskargrupper både i Sverige och internationellt. OBS har däremot inte använt sig av samma metoder och material som L.T. I musstudien har OBS också digitalt manipulerat bildmaterialet före analysen så att det inte motsvarar det material som låg till grund för L.T:s analys. Skillnaderna i mätresultat kan därför mycket väl bero på skillnader i mätmetod och underlag och ger inte något stöd för att L.T. gjort sig skyldig till oredlighet i forskning. Hennes resultat ligger inom normal variation för den aktuella typen av studier.

L.T. har inte haft något intresse av att manipulera resultaten i mus- och grisstudierna. Det var O.M. och hans huvudhandledare T.D. som initierade musstudien. Det var L.T. och T.D. som initierade grisstudien, och även om den i och för sig hade bäring på hennes forskning, utgjorde den bara en första del i ett projekt där efterföljande studier skulle ha avslöjat en eventuell manipulation.

Det har i vart fall inte funnits laglig grund för avskedandet eller saklig grund för uppsägning

Ett beslut om oredlighet i forskning innebär i sig påtagliga och mycket ingripande konsekvenser för den som drabbas, bl.a. vad gäller anseende. Det innebär betydande svårigheter att gå vidare i karriären inom akademien och som forskare. Att ovanpå detta dessutom fatta beslut om avskedande, den mest ingripande arbetsrättsliga åtgärd som kan vidtas mot en arbetstagar, bör enligt förbundets uppfattning enbart förekomma i de allra grövsta fallen av oredlighet i forskning.

Även om Arbetsdomstolen skulle komma fram till att staten har styrkt att L.T. gjort sig skyldig till oredlighet i forskning, är oredligheten inte av så allvarlig natur och har inte heller fått så långtgående konsekvenser, att den kan utgöra grund för avskedandet eller ens saklig grund för uppsägning. L.T. har inte haft någon självständig eller överordnad ställning. De aktuella forskningsresultaten hade kunnat medföra bara begränsade skada.

L.T:s ansvar och hur studierna har använts

L.T. hade inte det huvudsakliga ansvaret för mus- och grisstudierna. Hon var biträdande handledare och docenten T.D. var i egenskap av huvudhandledare för O.M. huvudsakligen ansvarig för båda studierna. T.D. granskade mus- och grisstudierna i alla led i arbetet. Han undertecknade som medförfattare både ett

abstract om musstudien och ett manuskript till en vetenskaplig artikel om grisstudien.

Det är riktigt att L.T. hade kontakter med ett läkemedelsbolag angående mus- och grisstudierna. L.T:s resultat i grisstudien var inte avgörande för ett eventuellt fördjupat samarbete med läkemedelsbolaget. Läkemedelsbolaget var i huvudsak inte intresserat av resultaten i studierna, utan av den utvecklade metoden för odling och testning av preparat.

Skada och risk för skada

Den påstådda oredligheten avser forskning av experimentell, preklinisk natur. Musstudien var ett preliminärt pilotprojekt. O.M. skickade in ett abstract om studien till en konferens. Det är riktigt att han med anledning av sin anmälan mot L.T. drog tillbaka handlingen. Det var L.T. som den 11 augusti 2017 uppmanade honom att göra det. Det är underförstått att resultat redovisade i sådana abstract är preliminära. Handlingen hade kunnat skickas in utan resultaten från L.T:s analys.

Det är inte L.T:s påstådda agerande som har inneburit skada för O.M. Direkt efter det att O.M. anmälde L.T. för oredlighet i forskning, gjorde L.T. tillsammans med annan upp en plan för hur O.M. skulle kunna disputera som det var tänkt. Om han hade följt planen, hade han kunnat disputera utan fördröjning inom det aktuella området. L.T. har således gjort vad hon har kunnat för att förhindra att O.M. skulle drabbas av negativa effekter i sitt avhandlingsarbete till följd av sin oredlighetsanmälan mot henne.

Musstudien berör effekten av träning för överlevnaden av en viss celltyp hos möss med Alzheimers-mutationer. Denna typ av prekliniska studier lägger inte grunden för några kliniska patientförsök. Dessutom är den föreslagna behandlingen, nämligen att röra på sig, något som demenspatienter redan rekommenderas i sjukvården i dag.

Grisstudien är den allra första in vitro-studien på odlad vävnad av effekten av en molekyelhämmare i en laboriemodell av en ögonsjukdom. In vitro innebär att studien är gjord i laboratorium på vävnadsprover till skillnad från in vivo-studier som görs på levande djur. Den aktuella molekyelhämmaren är godkänd för bruk i människa. Således har molekyelhämmaren redan genomgått de rigorösa tester som krävs för att ett läkemedel ska klassas som säkert i klinisk praktik. Detta innebär att risken för eventuella patienter är mycket lägre än med en helt ny och obeprövad substans. Eventuella patientförsök hade, efter ett stort antal andra försök och tester, legat minst 10–15 år i framtiden, om inte mer.

Det fanns således ingen risk för att deltagare i patientsstudier skulle utsättas för obefogade risker på grund av eventuellt felaktiga resultat i mus- och grisstudierna. Någon vetenskaplig publicering av resultaten från studierna har inte skett.

Utredningen

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. På förbundets begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med L.T., sakkunnig- och vittnesförhör med professor F.G., som är gift med L.T., och vittnesförhör med professor C.E.A. På statens begäran har hållits vittnesförhör med professorerna G.S., S.S., E.L. och E.R., samt med docenten T.D., utredaren M.G. och doktoranden O.M. Förbundet har även åberopat skriftlig bevisning, och båda parter har hänfört sig till viss skriftlig utredning.

Domskäl

Twisten

Parterna tvistar som nämnts om avskedandet av biträdande forskaren L.T. var lagligen grundat eller om det i vart fall fanns saklig grund för uppsägning av henne.

Enligt staten fanns det laga grund för avskedandet, eller åtminstone saklig grund för uppsägning, redan av den anledningen att Lunds universitet beslutat att L.T. gjort sig skyldig till oredlighet i forskning. I vart fall fanns det enligt staten laga grund för avskedandet, eller åtminstone saklig grund för uppsägning, eftersom L.T. gjort sig skyldig till oredlighet i forskning genom att dra slutsatser som saknar stöd i det forskningsmaterial hon använt, vilket lett till falska eller förvrängda forskningsresultat.

Enligt förbundet har L.T. inte gjort sig skyldig till oredlighet i forskning och beslutet om oredlighet i forskning utgör i sig inte laga grund för avskedandet eller saklig grund för uppsägning.

Beslutet om oredlighet i forskning

Enligt Arbetsdomstolens mening utgör det förhållandet att L.T:s anställningsmyndighet, Lunds universitet, efter utredning fattat ett formellt beslut om att hon gjort sig skyldig till oredlighet i forskning inte i sig laga grund för avskedandet eller saklig grund för uppsägning (jämför AD 2019 nr 39). Beslutet innebär inte heller att Arbetsdomstolen i sin bedömning ska utgå från att hon gjort sig skyldig till oredlighet i forskning. På samma sätt som en brottmålsdom från en allmän domstol inte är bindande i ett efterföljande mål om avskedande eller uppsägning på grund av gärningen enligt brottmålsdomen, är ett myndighetsbeslut inte bindande för domstolen i det efterföljande målet. Arbetsdomstolen har alltså att självständigt pröva om L.T. gjort sig skyldig till oredlighet i forskning på det sätt staten påstått och om det funnits laga skäl för avskedandet eller saklig grund för uppsägning.

Har staten bevisat att L.T. gjort sig skyldig till påstådd oredlighet i forskning?

Det är som utgångspunkt staten som har bevisbördan för att L.T. gjort sig skyldig till oredlighet i forskning på det sätt staten påstått. I det ligger att staten

måste motbevisa de relevanta invändningar mot statens påståenden som förbundet gjort och som inte kan avfärdas som helt osannolika.

Det staten lagt L.T. till last är att hon dragit slutsatser som saknar stöd i forskningsmaterialet avseende musstudien (i den s.k. early-studien) och grisstudien (avseende experiment 1). Parterna verkar överens om att de slutsatser L.T. dragit av de två studierna är att det verkar finnas en statistiskt signifikant korrelation mellan de behandlingar som undersökts (fysisk träning respektive en viss s.k. molekyelhämmare) och en positiv påverkan på näthinnan.

L.T:s slutsatser är, såvitt framkommit av utredningen, en direkt följd av de mätvärden hon noterat när hon studerat mikroskopbilder på näthinnor; uppnår man de mätvärden L.T. noterat för experiment- respektive kontrollgrupperna, finns det statistisk signifikans.

Staten verkar göra gällande att L.T. medvetet eller genom grov oaktsamhet gjort fel redan genom att hon litat på de mätvärden hon noterat, eftersom den statistiska signifikansen var osannolikt hög och de noterade mätvärdena inte hade den spridning inom experiment- respektive kontrollgrupperna som man kunde förvänta sig samt hennes doktorand tidigare dragit en annan slutsats i fråga om musstudien. Hon borde enligt staten ytterligare ha kontrollerat sina noterade mätvärden.

Förbundet har framställt en rad detaljerade invändningar mot ett sådant resonemang, som staten inte egentligen bemött, än mindre motbevisat. I korthet har förbundet fört fram följande. Spridningen av mätvärdena och signifikansnivån i musstudien motsvarade de som tidigare noterats i den vetenskapliga litteraturen, med hänvisningar. L.T. initierade att ett prov i musstudien gjordes om några månader senare. Både L.T. och doktoranden hade i fråga om grisstudien tidigare samma år (2016) fått motsvarande resultat i en annan studie av samma sak som gjorts med en annan metod. Resultatet av grisstudien låg i linje med resultat som tidigare hade noterats i den vetenskapliga litteraturen, med hänvisningar.

Redan mot bakgrund av de oemotsagda invändningar förbundet framfört kan Arbetsdomstolen inte finna utrett att L.T. gjort något fel genom att lita på de mätvärden hon hade noterat. Därtill kommer att ett prov i musstudien ostridigt gjorts om och kontrollerats av både L.T. och doktoranden. Detta skedde före anmälan om oredlighet i forskning.

Enligt Arbetsdomstolens mening är i stället den avgörande frågan om staten bevisat att de mätvärden L.T. noterat är fel i förhållande till vad som för en forskare på området framgår av respektive mikroskopbild.

I musstudien har L.T. räknat antalet hela celler av viss typ i ett visst lager i näthinnan, och i grisstudien har hon med linjal på en datorbildskärm mätt tjockleken av friska delar i ett visst lager i näthinnan. L.T. har i skriftliga redogörelser och förhör lämnat konkreta exempel på exakt vad hon räknat eller mätt och lämnat begripliga förklaringar till varför hon räknat eller mätt som hon gjort. Staten har inte ifrågasatt de metoder L.T. använt, dvs. vad hon har försökt räkna eller mäta och hur.

Arbetsdomstolen noterar att de av L.T. använda metoderna innehåller många felkällor och att det kan vara svårt för olika bedömare att få samma mätvärde för en mikroskopbild. Detta framgår av förhöret med S.S. och hans sakkunnigutlåtande.

Musstudien

När det gäller musstudien har L.T., hennes doktorand och en person benämnd OBS, som de ämnessakkunniga anlitat, räknat celler i mikroskopbilderna. Såvitt framkommit har det varit ovanligt att två av dem kommit fram till samma mätvärde. Inte sällan har deras mätvärden skilt sig betydligt.

Staten har särskilt pekat på att de mätvärden L.T. noterat, särskilt i jämförelse med de mätvärden som OBS och doktoranden noterat, uppvisar ett systematiskt mönster så att statistisk signifikans uppnås. Enligt staten är den systematiken inte biologiskt rimlig. Det sistnämnda påståendet har inte något stöd i vad som sagts i förhör eller skrivits i utlåtanden av personer som forskat på näthinnor. Enligt Arbetsdomstolens mening kan inte redan det förhållandet att L.T:s noterade mätvärden, men inte OBS:s eller doktorandens, fördelar sig så att statistisk signifikans uppnås, eller att de för respektive grupp inte varierar särskilt mycket, tas till intäkt för att L.T. noterat mätvärden som inte har stöd i mikroskopbilderna.

De ämnessakkunniga har i sitt utlåtande till oredlighetsnämnden angett att det, enligt deras erfarenhet, inte skulle vara möjligt att uppnå de mätvärden som L.T. noterat för vissa mikroskopbilder. Någon närmare förklaring till varför det skulle vara så, annat än att L.T:s noterade mätvärden skiljer sig från OBS:s och doktorandens, har emellertid inte presenterats.

Enligt förbundet har OBS och doktoranden inte räknat det som L.T. räknat i mikroskopbilderna. Förbundet har lämnat för domstolen begripliga konkreta exempel på det, att OBS och doktoranden, men inte L.T., räknat celler som inte

varit hela, som funnits utanför det lager i näthinnan som skulle undersökas eller som inte varit av den celltyp som skulle räknas. Enligt förbundet har OBS vidare före sin granskning digitalt behandlat mikroskopbilderna på ett sådant sätt att vissa av de celler som skulle räknas inte längre syns och därmed inte kunnat räknas av OBS. Förbundet har lämnat ett konkret exempel på detta. Vad förbundet invänt har inte egentligen bemötts av staten eller berörts av statens förhörspersoner. OBS och de ämnessakkunniga har inte förhörts, och doktoranden har inte i sitt förhör berättat vad han har räknat i de mikroskopbilder förbundet tagit som exempel.

Mot den bakgrunden kan domstolen inte finna utrett att OBS:s eller doktorandens noterade mätvärden varit mer korrekta – haft bättre stöd i respektive mikroskopbild – än L.T:s. Det är Arbetsdomstolens slutsats att staten inte har visat att L.T. gjort sig skyldig till påstådd oredlighet i forskning i fråga om musstudien.

Grisstudien

När det gäller grisstudien har L.T. och OBS gjort mätningar av tjockleken i ett visst lager i näthinnan på mikroskopbilderna. De mätvärden som L.T. och OBS noterat för respektive mikroskopbild skiljer sig (efter justering för olika skalor) som regel åt, ofta betydligt.

Staten har även här pekat på det systematiska mönster L.T:s noterade mätvärden uppvisar. Arbetsdomstolen gör beträffande det påpekandet motsvarande bedömning som redovisats i fråga om musstudien. Att systematiken inte skulle vara biologiskt rimlig har inte heller i fråga om grisstudien något stöd i vad som sagts i förhör eller skrivits i utlåtanden av personer som forskat på näthinnor.

De ämnessakkunniga har i sitt utlåtande till oredlighetsnämnden angett att det är viktigt att nämna att OBS försökt att mäta hela det aktuella lagret i varje mikroskopbild. Det framgår också av utlåtandet att OBS noterat mätningar på sex ställen i varje mikroskopbild. L.T. har enligt förbundet bara noterat en mätning per mikroskopbild, den största tjockleken på den friska delen av lagret. Slutsatsen i de ämnessakkunnigas utlåtande är att variationen mellan OBS:s och L.T:s mätvärden troligen beror på antalet mätningar OBS gjort i förhållande till L.T. De ämnessakkunnigas slutsats kan enligt Arbetsdomstolens mening inte anses ge stöd för att L.T. gjort sig skyldig till påstådd oredlighet i forskning i fråga om grisstudien.

Enligt förbundet har OBS inte mätt det som L.T. mätt i mikroskopbilderna, eftersom OBS har mätt hela det aktuella lagret och inte bara friska delar av det lagret. Förbundet har lämnat för domstolen begripliga konkreta exempel på det. Vad förbundet invänt har inte egentligen bemötts av staten eller berörts av statens förhörspersoner. OBS och de ämnessakkunniga har som redan nämnts inte förhörts.

Av förhöret med G.S., ordförande i oredlighetsnämnden, framgår att han och de övriga ledamöterna i oredlighetsnämnden gjort jämförelser mellan

mikroskopbilderna och funnit att L.T. noterat att lagret är tjockare i vissa mikroskopbilder än i andra, trots att det syns på mikroskopbilderna att det är precis tvärtom. De ämnessakkunniga har i sitt utlåtande till oredlighetsnämnden inte angett något sådant, trots att de i fråga om musstudien som nämnts noterat att det, enligt deras erfarenhet, inte skulle vara möjligt att uppnå de mätvärden som L.T. noterat för vissa mikroskopbilder. G.S. har inte berättat något om tjockleken på den friska delen av lagret. Ledamöterna i oredlighetsnämnden har, såvitt framkommit, inte forskat på näthinnor eller haft någon tidigare erfarenhet av att bedöma det aktuella lagret i näthinnan.

Mot den bakgrunden kan domstolen inte finna utrett att OBS:s mätvärden varit mer korrekta – haft bättre stöd i respektive mikroskopbild – än L.T:s. Det är Arbetsdomstolens slutsats att staten inte har visat att L.T. gjort sig skyldig till påstådd oredlighet i forskning i fråga om grisstudien.

Arbetsdomstolens sammanfattande slutsats

Staten har inte visat att L.T. gjort sig skyldig till påstådd oredlighet i forskning.

Ogiltigförklaring av avskedandet och lön och skadestånd till L.T.

Arbetsdomstolens slutsatser innebär att det inte funnits laga skäl för avskedandet av L.T. och inte heller saklig grund för uppsägning av henne. Avskedandet ska därför ogiltigförklaras. L.T. har därmed rätt till lön från tidpunkten för avskedandet och rätt till allmänt skadestånd för det oriktiga avskedandet. Lönebeloppen och sätten att beräkna ränta är vitsordade. Det allmänna skadeståndet bör bestämmas till 125 000 kr.

Rättegångskostnader

Förbundet har vunnit. Staten ska därför betala förbundets rättegångskostnader. Staten har vitsordat vad förbundet begärt för rättegångskostnader.

Domslut

1. Arbetsdomstolen förklarar att avskedandet av L.T. är ogiltigt.
2. Arbetsdomstolen förpliktar staten att till L.T. betala
 - a) lön med 33 154 kr för perioden den 7–28 februari 2019, med 42 200 kr per månad för var och en av månaderna mars 2019 till och med februari 2020, och med 21 776 kr för perioden den 1–17 mars 2020, med ränta enligt 6 § räntelagen på de månatliga beloppen från den 25:e i respektive månad till dess betalning sker, och

b) allmänt skadestånd med 125 000 kr, med ränta enligt 6 § räntelagen från den 29 maj 2019 till dess betalning sker.

3. Staten ska ersätta Saco-S för rättegångskostnader med 251 461 kr, varav 227 850 kr avser ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Sören Öman, Anna Middelman, Berndt Molin, Ari Kirvesniemi, Johanna Hasselgren, Jörgen Andersson och Annette Carnhede. Enhälligt.

Rättssekreterare: Pontus Bromander